

זהר הקדוש עם ביאור הכתר והכבוד

פרשת בחוקותי • בנין תפארת ומלכות ע"י המצוות

במאמר שלפנינו יבואר, שעל ידי קיום התורה והמצוות נבנית קומת תפארת ומלכות. ויבואר כי דוד המלך היה עוסק בבניית קומת המלכות, על ידי הקימה בחצות הלילה. ומוסיף, שעל ידי כן נמשכים כל הברכות. ולאחר מכן יבאר כי על ידי קיום מצות צדקה לעני האחוז במידת המלכות, מתקן את המלכות ומייחדה עם התפארת. ויבואר כי משום כך גדולה מצות הצדקה מכל המצוות.

ומפרש מתי היה בונה דוד את קומת המלכות. ובנין המלכות היה עושה דוד על ידי דהנה קם בפלגות ליליא - שהיה קם בחצות הלילה, שהוא זמן שליטת המלכות, והנה משבח ליה לקודשא בריך הוא - והיה משבח את הקדוש ברוך הוא, עד דסליק שמה קדישא

- עד שהיה עולה השם הקדוש שהוא המלכות מירידתה בעולם הבריאה, בכורסייה - בכסאו, דהיינו במקומו שהוא במלכות דאצילות. ואחר כך, בשעתא דסליק נהורא דיממא - בשעה שהיה עולה אור היום, כפיכול הוא - דוד המלך, עבד שם ממש, על ידי שהיתה נבנית אז קומת המלכות.

ומוכיח כי שם רומז למידת המלכות, ומביא ראיה כי שם רומז אל המלכות, כמה דאת אמר - כמו שנאמר (ויקרא כד י), 'ויקוב בן האשה הישראלי את השם ויקלל', שמשמעו, שרצה לחלל את המלכות הנקראת שם. וגנין כן - ומשום כך כתוב 'ויעש דוד שם', לומר שהוא בנה ותיקן את קומת המלכות.

ומפרש כי לכן נאמרו הברכות לאחר שכתוב שעל ידי עשיית המצוות נבנים הפרצופים העליונים.

ומסיק, ועל דא - ועל כן, 'ועשיתם אותם כתיב' - כתוב אצל עשיית המצוות, לומר שהוא עושה ומתקן את הפרצופים העליונים. ולכן, ואי אתון תשתדלון למעבד לון - ואם אתם תשתדלו לעשות ולתקן את קומת זעיר אנפין ונוקביה, לאתתקנא שמה קדישא כדקא יאות - לתקן את השם הקדוש כראוי, אזי כל אינון ברכאן דלעילא ישתבחון גבייכו בתקוניהון כדקא יאות - כל אותן הברכות שלמעלה ימצאו אצלכם בתקוניהם כראוי, וכפי שממשיך הכתוב לפרש את הברכות.

וזהו מה שנאמר אחר כך (שם כו ד), 'ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יבולה ועץ השדה יתן פרו'ו וגו'. פירושו, כי כל חד וחד - אחד ואחד מהספירות הנרמזים בפסוק זה, יתן חילא דיליה עליוכו - כוחו והשפעתו על ידיכם, ושואל, מאן אינון - מי הם אותם המשפיעים את הברכות, ומשיב, והוא תקונא דעבדתון דההוא שמה קדישא - אותו התיקון שעשיתם של השם הקדוש, שהוא בנין ותיקון קומת זעיר אנפין ונוקביה, מהם יבואו עליכם הברכות.

לאחר שביאר כי הפסוק 'ועשיתם אותם' מרמז שעל ידי קיום התורה נבנים קומת תפארת ומלכות, מבאר לפי זה גם את הפסוק 'ושמרו דרך יהוה לעשות צדקה ומשפט'.

כגוונא דא - באופן זה שביארנו שעל ידי דרכי התורה והמצוה נבנים את קומת זעיר אנפין ונוקביה, כתיב (בראשית יח יט), 'ושמרו דרך יהוה לעשות צדקה ומשפט'. ושואל, וכי פיון דכתיב 'ושמרו דרך יהוה', אמאי - למה

'ועשיתם אותם' (ויקרא כו ג). מאי 'ועשיתם אותם', פיון דאמר 'תלכו' ו'תשמרו', אמאי 'ועשיתם'. אלא, מאן דעביד פקודי אורייתא, ואזיל באורחוי, כפיכול פאלו עביד ליה לעילא. אמר קודשא בריך הוא, פאלו עשאני, ואוקמוה (וזהו בא לב:). ועל דא 'ועשיתם אותם', 'ועשיתם אותם' כתיב ודאי. והואיל ומתערי עלייכו לאתתקנא דא כדא, לאשתתפחא שמה קדישא כדקא יאות. 'ועשיתם אותם' ודאי.

כגוונא דא אמר רבי שמעון, 'ויעש דוד שם' (שמואל ב' ח יג), וכי דוד עבד ליה. אלא גנין דאזיל בארחי דאורייתא, ועביד פקודי אורייתא, ואנהיג מלכותא כדקא יאות, כפיכול, עשה שם לעילא, ולא הוה מלכא בעלמא דזכה להאי כדוד.

דהנה קם בפלגות ליליא, והנה משבח ליה לקודשא בריך הוא, עד דסליק שמה קדישא בכורסייה, בשעתא דסליק נהורא דיממא, כפיכול הוא עבד שם ממש. כמה דאת אמר (ויקרא כד י) 'ויקוב בן האשה הישראלי את השם ויקלל'. וגנין כן, 'ויעש דוד שם'.

ועל דא 'ועשיתם אותם' כתיב, ואי אתון תשתדלון למעבד לון, לאתתקנא שמה קדישא כדקא יאות, כל אינון ברכאן דלעילא ישתבחון גבייכו בתקוניהון כדקא יאות. 'ונתתי גשמיכם בעתם' וגו' (שם כו ד). כל חד וחד, יתן חילא דיליה עליוכו. מאן אינון. תהוא תקונא דעבדתון דההוא שמה קדישא.

כגוונא דא כתיב (בראשית יח יט) 'ושמרו דרך יהוה לעשות צדקה ומשפט'. וכי פיון דכתיב 'ושמרו דרך יהוה', אמאי

אם כחכתי תלכו ואת מצותי תשמרו 'ועשיתם אותם' (ויקרא כו ג). שואל, מאי - מהו 'ועשיתם אותם', הרי פיון דאמר 'תלכו' ו'תשמרו' מבואר שהכוונה שיעשו ויקיימו את המצוות, ואם כן אמאי - למה חזר ואמר 'ועשיתם אותם' ומשיב, אלא, מאן דעביד פקודי אורייתא ואזיל באורחוי - מי שמקיים מצוות התורה והולך בדרכיה, כפיכול הרי זה פאלו עביד ליה לעילא - הוא עושה את שם ה' למעלה, כי על ידו נבנים הפרצופים העליונים זעיר אנפין ונוקביה שהם בחינת קודשא בריך הוא ושכינתיה. ואז אמר קודשא בריך הוא - הקדוש ברוך הוא, פאלו עשאני זה שקיים את המצוות, ואוקמוה - והעמידוהו (וזהו בא לב:). ועל דא - ועל כן הוסיף הכתוב לאמר 'ועשיתם אותם', כי 'ועשיתם אותם' כתיב ודאי, חסר ו', ונקרא 'ועשיתם אותם'. כלומר 'אם כחכתי תלכו ואת מצותי תשמרו', והואיל ומתערי עלייכו - וכיון שעל ידי המצוות מתעוררים על ידיכם זעיר אנפין ונוקביה לאתתקנא דא כדא - להתחבר זה בזה, לאשתתפחא שמה קדישא כדקא יאות - כדי שיימצא השם הקדוש כראוי, כי על ידי המצוות נבנים פרצופי זעיר אנפין ונוקביה ובכך הם יכולים להתחבר. לכן נאמר כי על ידי עשיית המצוות 'ועשיתם אותם' ודאי, כיון שעל ידן עושים כפיכול בני ישראל את שם ה'.

ומביא ראיה מדוד המלך שבנה קומת המלכות על ידי התורה והמצוות. כגוונא דא - באופן זה שהתבאר, שעל ידי דרכי התורה והמצוות נבנים ומתקנים את הפרצופים העליונים, אמר רבי שמעון לפרש את הפסוק (שמואל ב' ח יג), 'ויעש דוד שם', ופשוטו של מקרא הוא כי קנה לעצמו שם גדול. ומקשה, וכי דוד עבד ליה - עשה את השם, כי לא שייך לומר לשון עשיה בדבר שאינו ממשי, והיה לו לומר 'ויהי לדוד שם'. ומשיב, כי אין הכוונה שקנה לעצמו שם, אלא הכוונה שבנה את קומת המלכות, אלא גנין דאזיל בארחי דאורייתא ועביד פקודי אורייתא - כיון שהיה דוד הולך בדרכי התורה, ועושה את מצוות התורה, ואנהיג מלכותא כדקא יאות - והנהיג את המלכות כראוי, כפיכול,

עשה שם לעילא - בנה את קומת המלכות הנקראת 'שם' למעלה. ולא הוה מלכא בעלמא דזכה להאי - ולא היה מלך בישראל שזכה להאיר את המלכות, כדוד המלך, משום שהיה מרכבה למלכות.

כמו שהוא עשה למטה, בנתינת הצדקה לעני, **הכי אתער לעילא** - כך התעורר למעלה שהתייחדו תפארת ומלכות. **ועל דא קתיב** - ועל זה כתוב (שם קו ג), **'אשרי שומרי משפט עושה צדקה בכל עת'**. ומפרש, **'עושה צדקה'**, דא - זהו קודשא בריך הוא - תפארת, והיינו השפעת התפארת למלכות, ונאמר לשון 'עושה', משום **כביכול הוא עביד ליה** - עשה אותו את בניית קומת המלכות ויחודה עם התפארת כאשר נתן צדקה לעני.

ומבאר הטעם למה מכון העני כנגד מידת המלכות.

תא חזי - בוא ראה, **מסקנא** - עני, **הא אתמר מאן הוא אתריה** - הרי למדנו מה הוא מקומו, שהוא אחוז במידת המלכות. ומפרש, **מאי טעמא** - מה הטעם, **בגין דמסקנא לא אית ליה מדיליה** - בגלל שעני אין לו משל עצמו **כלום**, אלא רק מה **דיהבין ליה** - שנותנים לו לצדקה, **וסיחרא** - וכמו כן הלבנה, שהיא כנגד המלכות, **לא אית לה נהורא מדיליה** - אין לה אור משל עצמה, אלא רק מה **דיהיב לה שמשא** - שנותנת לה השמש, שהיא כנגד התפארת, ולכך נמשל העני למידת המלכות, כי אין להם מעצמם כלום.

ולפי זה מבאר למה חשוב העני כמת.

תא חזי - בוא וראה **אמאי** - למה **עני חשוב פמת**. ומבאר, **מאי טעמא** - מה הטעם, **בגין דההוא אתר גרים ליה** - משום שאותו מקום שהוא מידת המלכות שאחז בה, גרם לו להיחשב כמת, **דהא באתרא דמותא הוא שכיח** - שהרי במקום המוות שהוא במלכות נמצא העני, כי אין למלכות חיות מעצמה, **ובגין פך אקרי** - ובגלל כן נקרא העני **'מת'**. ולכן, **ההוא דחייס עליה** - מי שמרחם על העני, **הוא יהיב ליה** - נותן לו **צדקה**, ועל ידי זה **אילנא דחיי שריא עלוי** - עץ החיים שהוא תפארת שורה על נותן הצדקה, כיון שהתדבק במידת התפארת המשפיעה ומחיה את המלכות. **כמה דאת אמר** - כמו שנאמר (משלי י ב), **'וצדקה תציל ממות'**, ומשמעו, שעל ידי הצדקה, מציל ומחיה את העני שהיה אחוז במידת המוות שהוא המלכות.

ומסיים, כי מאחר והצדקה מעלה את המלכות ממוות לחיים, אין מצוה גדולה ממצות הצדקה.

וכגוונא דעביד בר נש לתתא - ובאופן שעושה האדם למטה בעולם הזה, **הכי נמי עביד לעילא** - כך הוא עושה גם למעלה **ממש**. **זכאה חולקיה דזכי למעבד שמא קדישא לעילא** - אשרי חלקו של מי שזוכה לעשות את השם הוי"ה הקדוש למעלה, ולייחד תפארת ומלכות, וכמו שהעני נתעלה מבחינת מיתה לבחינת חיים, כן המלכות מתעלה ממוות לחיים, **בגין פך** - ובגלל כן, מצות **צדקה סליק על כלא** - עולה על כל המצוות, משום שאין בכוח שום מצוה להעלות את המלכות ברגע אחת, כמו מצות צדקה.

נאמר עוד **'לעשות צדקה ומשפט'**, והלוא כששומר את 'דרך ה', הוא עושה 'צדקה ומשפט'. ומשיב, **אלא כוננת הפסוק לומר, מאן דנטיר אורחוי דאורייתא** - מי ששומר את דרך התורה, **כביכול הוא עושה צדקה ומשפט'**, ומפרש, **ומאי** - ומהו **'צדקה ומשפט'**, ומשיב, דא - זהו קודשא בריך הוא שהוא זעיר אנפין שהוא כנגד 'משפט', וכן המלכות שכנגד 'צדקה', שקומתם נבנית על ידי שמירת דרך ה'.

לאחר שיבאר שעל ידי צדקה ומשפט נבנים תפארת ומלכות, מבאר רבי שמעון סוד הצדקה, שהוא בנין המלכות ויחודה עם התפארת.

בכה רבי שמעון ואמר, ווי לון לבני נשא דלא דעין ולא משגיחין ביקרא דמאריהון - אוי להם לבני אדם שאינם יודעים ואינם משגיחים בכבוד קונם, שהרי **מאן עביד שמא קדישא בכל יומא** - מיהו העושה ובונה את השם הקדוש שהוא המלכות בכל יום, **הוי אימא** - הוי אומר, שהוא **מאן דיהיב צדקה למסקני** - מי שנותן צדקה לעניים. ומפרש, **תא חזי** - בוא ראה, **הא אוקמוה** - הרי ענין זה כי **הכי הוא כן** הוא ענינו. **דמסקנא אחיד ביה בדינא** - שהעני אחוז במלכות שהוא מידת הדין, **וכל מיכליהו** - מאכליו שהם השפעותיו, הם **בדינא הוא** - תלויים בדין שהוא המלכות, שהוא **אתר דאקרי** - מקום שנקרא **'צדק'**, שהוא מידת המלכות, ומביא ראיה שהעני אחוז במידת המלכות, **כמה דאת אמר** - כמו שנאמר (תהלים קב א), **'תפלה לעני כי יעטף'**. ומפרש, **'תפלה'**, דא - זהו מידת המלכות, שהיא בחינת **תפלה** - תפילין **של יד**, 'שעוטפת' את 'העני' בדינם, **ואוקימנא** - וביארנוהו. לכן, **ומאן דיהיב ליה צדקה למסקנא** - ומי שנותן צדקה לעני המושרש במלכות, **הוא עביד לעילא** - הוא גורם לעשות למעלה שיהיה **שמא קדישא שלים פדקא יאות** - השם הקדוש הוי"ה בשלימות כראוי, על שתיבנה קומת המלכות, וכמו שהולך ומפרש.

ומפרש איך נבנית המלכות ומתקנת על ידי הצדקה.

ומפרש, **בגין דצדקה דא אילנא דחיי** - כיון שצדקה זו שהוא נותן לעני רומז לעץ החיים שהוא התפארת, **וצדקה יהיב לצדק** - והצדקה ניתנת למלכות על ידי התפארת, ובזה נבנית קומת המלכות. **וכד יהיב** - וכאשר משפיע התפארת **לצדק** - למלכות ונבנית קומתה, **פדין אתחבר דא פדא** - אז מתייחדים תפארת ומלכות זה בזו, **ושמא קדישא אשתכח שלים** - והשם הוי"ה הקדוש נמצא שלם. **מאן עביד דא אתערותא (ד"א דעביד אתערותא דא) לתתא** - מי שעושה התעוררות זו למטה בעולם הזה, **ודאי נחשב פאילו הוא עביד שמא קדישא בשלימו** - עשה את השם הוי"ה הקדוש בשלימות, על ידי שייחד תפארת ומלכות, משום **כגוונא דאיהו עביד לתתא** -

'לעשות צדקה ומשפט'. אלא, מאן דנטיר אורחוי דאורייתא, כביכול הוא עושה צדקה ומשפט. ומאי צדקה ומשפט. דא קודשא בריך הוא.

בכה רבי שמעון ואמר, ווי לון לבני נשא, דלא ידעין ולא משגיחין ביקרא דמאריהון, מאן עביד שמא קדישא בכל יומא, הוי אימא, מאן דיהיב צדקה למסקני. תא חזי, הא אוקמוה הכי הוא, דמסקנא אחיד ביה בדינא, וכל מיכליהו בדינא הוא, אתר דאקרי צדק, כמה דאת אמר (תהלים קב א) 'תפלה לעני כי יעטף'. 'תפלה', דא תפלה של יד, ואוקימנא. ומאן דיהיב ליה צדקה למסקנא, הוא עביד לעילא שמא קדישא שלים פדקא יאות.

בגין דצדקה דא אילנא דחיי, וצדקה יהיב לצדק. וכד יהיב לצדק, פדין אתחבר דא פדא, ושמא קדישא אשתכח שלים. מאן עביד דא אתערותא (ד"א דעביד אתערותא דא) לתתא, ודאי פאילו עביד שמא קדישא בשלימו, כגוונא דאיהו עביד לתתא, הכי אתער לעילא. ועל דא פתיב (שם קו ג) 'אשרי שומרי משפט עושה צדקה בכל עת'. 'עושה צדקה', דא קודשא בריך הוא, כביכול הוא עביד ליה.

תא חזי, מסקנא, הא אתמר מאן הוא אתריה. מאי טעמא, בגין דמסקנא לא אית ליה מדיליה כלום, אלא מה דיהבין ליה, וסיחרא לא אית לה נהורא מדיליה, אלא מה דיהיב לה שמשא.

תא חזי, אמאי עני חשוב פמת, מאי טעמא, בגין דההוא אתר גרים ליה, דהא באתרא דמותא הוא שכיח, והגין פך אקרי 'מת'. תהוא דחייס עליה, הוא יהיב ליה צדקה, אילנא דחיי שריא עלוי. כמה דאת אמר (משלי י ב) 'וצדקה תציל ממות'.

וכגוונא דעביד בר נש לתתא, הכי נמי עביד לעילא ממש. זכאה חולקיה דזכי למעבד שמא קדישא לעילא, בגין פך, צדקה סליק על כלא.

נפשי צמאה לדעת

כל רז סודך

זוהר הקדוש המבואר < עם פירוש "הנתר והנבוד" >

ביאור בשפה ברורה הפותח את לב הלומד, עם מקורות וביאורים על פי גדולי המפרשים

מרכז הזמנות: 1800-22-55-66

מרכז הזמנות: 1800-22-55-66

מרכז הזמנות: 1800-22-55-66